

พหุวัฒนธรรมที่ปรากฏในการแสดงนกยูงอาเซียน

Multiculturalism appearing in the peacock show ASEAN

ธนสิทธิ์ ชมชิต* กรวิภา เลาศรีรัตนชัย วิภาวี อาชวานนท์ และ บงกช ทิพย์สุมณฑา

Tanasit Chomchit* , Kornwipa Laosrirattanachai , Vipavee Arkhawanont
and Bongkoch Thipsumonta

กลุ่มวิชานาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จังหวัด
นครปฐม 73000

*Department of Thal Dance, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat
University, Nakhon Pathom 73000*

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: tanasit-chomchit@hotmail.com

Received: 20 October 2019, **Revised:** 8 November 2019, **Accepted:** 26 December 2019

บทคัดย่อ

นกยูงเป็นสัตว์ปีกขนาดใหญ่ที่มีความสวยงาม สามารถพบได้ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือประเทศแถบอาเซียน การแสดงนกยูงอาเซียนแสดงให้เห็นถึงการได้รับอิทธิพลพหุวัฒนธรรมจากประเทศใกล้เคียง มีความเชื่อที่นกยูงเป็นสัตว์ที่แทนสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ถูกนำมาสร้างสรรค์เป็นการแสดงเพื่อเป็นเครื่องบรรณาการความสุขและความโชคดีของผู้คนที่มีความเชื่อศรัทธา โดยมีการแต่งกายและท่าทางเพื่อแสดงความคิดเห็นและทำความเข้าใจความเหมือนความต่างของการแสดงนกยูงอาเซียน ผลการวิเคราะห์ว่า ความเหมือนความต่างที่ปรากฏในการแสดงนกยูงอาเซียนประกอบไปด้วย แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อความศรัทธา รูปแบบของเครื่องแต่งกายที่มีปีกและหางอันสวยงามและท่ารำที่สื่อความหมายเดียวกัน อันเกิดจากการผสมผสาน การแพร่กระจายเคลื่อนย้ายของผู้คน เกิดเป็นพหุวัฒนธรรม ซึ่งมีที่มาและต้นกำเนิดศิลปะการแสดงจากธรรมชาติ

คำสำคัญ : พหุวัฒนธรรม นกยูงอาเซียน การแสดง

Abstract

A peacock is a big poultry and a gorgeous animal. It can be found in Southeast Asia or in Asean countries. The show of Asean peacock represents the multi-cultural adaptation from nearby countries. This bird is believed that it is a symbol of richness. It is employed to the show for expressing people's happiness and luck toward the nature. This article aims to share some ideas and make understandings of Asean peacock. The results showed that the similarity and difference shown in the show of Asean peacock consisted of the related theories with the beliefs, the patterns of a beautiful wings and tails garment, and the meaning of posture. These came from the mixture and people's movement in order to be the multi-culture. The originality of performance art is originated from the nature.

Keyword : multicultural, peacock ASEAN, show

บทนำ

วิถีชีวิตของกลุ่มคนที่มีรูปแบบการดำรงชีวิต การยึดถือปฏิบัติที่มีความแตกต่างกัน แต่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันภายใต้กฎกติกาของสังคมเดียวกัน แต่ยังคงไว้ซึ่งลักษณะรูปแบบของตนเอง สิ่งเหล่านั้นเรียกว่า “พหุวัฒนธรรม” การอยู่ร่วมกัน การมีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ทั้งชาติพันธุ์ วรรณนา ศาสนา ภาษา อัตลักษณ์ ถิ่นกำเนิด ความเชื่อ ทำให้เห็นความแตกต่างหลากหลายที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง[1] อันจะนำไปสู่ความเป็นพหุวัฒนธรรมที่มีกลุ่มคนที่มีความแตกต่างและหลากหลาย ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน (ASEAN) เป็นการรวมตัวกัน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกันภายในภูมิภาค เป็นแหล่งศูนย์รวมแห่งอารยธรรม สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ [2] รวมไปถึงวัฒนธรรมด้านการแสดงในภูมิภาคอาเซียนที่มีความคล้ายคลึงกันหลากหลายการแสดง สื่อให้เห็นถึงแนวความคิด การหยิบยกสิ่งต่าง ๆ ทางธรรมชาติ มาสร้างสรรค์การแสดง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงพหุวัฒนธรรมที่มีร่วมกันในการแสดง

นกยูง จัดได้ว่าเป็นสัตว์ปีกที่มีความสวยงามที่สุด พบเห็นได้ตามธรรมชาติ นกยูงได้ถูกปรากฏในสุนทรียศาสตร์ ศิลปะ การวาดภาพ ดนตรี และการเดินรำของอินเดีย นกยูงเป็นสัญลักษณ์แห่งความรัก นอกจากนี้ นกยูงยังเป็นตัวแทนการบูชา การคลั่งคลั่งให้ฝนตก ซึ่งจะสามารถพบนกยูงออกมาเดินรำเล่นน้ำฝนเพื่อการผ่อนคลาย Dandin ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้เชี่ยวชาญด้านสุนทรียศาสตร์ของอินเดีย จึงตั้งข้อสังเกตไว้ว่า “ในช่วงฤดูฝน นกยูงเป็นจำนวนมาก จะออกมารำแพนขนของพวกเขา ซึ่งมีการแพร่กระจายอย่างกว้างขวาง และมีบันทึกไว้ในตำราการเดินรำ” [3] สอดคล้องกับข้อมูลการแสดงที่เกี่ยวข้องกับนกยูง ซึ่งพบเห็นได้ 6 ประเทศ ในภูมิภาคอาเซียน การแสดงนกยูงของกัมพูชา มีรูปแบบการแสดงที่มีท่าทางเลียนแบบการเกี่ยวพาราสิของนกยูงเพศผู้ และเพศเมีย ซึ่งเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าในกัมพูชาอุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์น้อยใหญ่ เฉกเช่นการแสดงนกยูงของอินโดนีเซีย การแสดงนกยูงของเวียดนาม มาเลเซีย และเมียนมา ได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นการเกี่ยวพาราสิกัน ต่างก็ล่าแพนหาง อวดความงาม และยังใช้เป็นการแสดงที่สื่อถึงความสมัครสมานสามัคคีอีกด้วย อีกทั้งในบางประเทศนกยูงยังมีความสำคัญเกี่ยวกับศาสนาของประเทศในแถบอาเซียนอีกด้วย [4]

จากการศึกษาเรื่องอัตลักษณ์นกยูงอาเซียน มืองค์ประกอบ และแนวความคิดที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งมีสะท้อนให้เห็นในเรื่องของพหุวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนขับเคลื่อนวัฒนธรรมการแสดงของชาติต่าง ๆ เมื่อเราอยู่ใกล้เคียงกัน อยู่ร่วมกัน มีธรรมชาติ มีความเชื่อที่เหมือนกัน ด้วยเหตุนี้อาจเป็นแรงบันดาลใจให้ศิลปินของทุก ๆ ชาติในแถบอาเซียนมีการสร้างสรรค์การแสดงเกี่ยวกับนกยูงขึ้นเพื่อแสดงสุนทรียศาสตร์ นำเสนอเกี่ยวกับความงาม ธรรมชาติ และความเชื่อผ่านรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ ซึ่งความเหมือนความต่างนั้นสามารถศึกษาได้จากการจำแนกกลุ่มวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน

การจำแนกกลุ่มวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน

ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย และจีน ซึ่งแต่ละประเทศต่างก็รับเอาวัฒนธรรมจากทั้งสองชาตินี้เข้ามาในระดับที่แตกต่างกัน เช่น ไทย และลาว ได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเวียดนามได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมมาจากจีนเป็นส่วนใหญ่ สมชาย เลียงหลาย [5] ได้จำแนกกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนออกเป็น 3 กลุ่มวัฒนธรรมหลัก ตามลักษณะที่ตั้งซึ่งสะท้อนวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ดังนี้

1. กลุ่มวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง (ไทย-ลาว-กัมพูชา-เมียนมา-เวียดนาม) ลุ่มแม่น้ำโขงเป็นพื้นที่อยู่อาศัยของหลายชุมชนที่มีอาณาเขตติดต่อกันหลายประเทศ นับเป็นแหล่งอารยธรรมที่สำคัญซึ่งมีประเพณี ดนตรี วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ทั้งที่มีความคล้ายคลึงและแตกต่าง ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งมีการไปมา

หาผู้ มีการค้าขาย และกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ส่งผลให้วัฒนธรรมของแต่ละประเทศ มี ทั้งที่แสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของตนเอง ขณะที่มีความคล้ายคลึงในบางส่วนของ การดำเนินวิถีชีวิต กล่าวได้ว่า ไทย-ลาว-กัมพูชา มีรากวัฒนธรรมเดียวกัน จึงมีความพร้อมของวัฒนธรรมมากกว่า เมียนมา และเวียดนามซึ่งได้รับ อิทธิพลจากจีน ซึ่งเห็นได้ชัดจากในด้านภาษา ด้านนาฏศิลป์ดนตรี และด้านประเพณี

1.1 ด้านภาษา (ไทย-ลาว-กัมพูชา) ที่มีตัวอักษร คำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน โดยได้รับอิทธิพลมา จากภาษาสันสกฤต ซึ่งคนไทย ลาว กัมพูชา สามารถสื่อสารเข้าใจกันได้ อย่างไรก็ตาม ภาษากัมพูชามีความแตกต่าง จากภาษาเพื่อนบ้าน เนื่องจากไม่มีเสียงวรรณยุกต์

1.2 ด้านนาฏศิลป์-ดนตรี การแสดงรำของ ไทย ลาว กัมพูชา มีความคล้ายคลึงกัน รวมทั้ง เครื่องดนตรี ที่ได้รับอิทธิพลซึ่งกันและกัน แต่มีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับวัฒนธรรมประเพณีของประเทศนั้น ๆ ทั้งนี้ ด้วยสภาพ ภูมิศาสตร์ และลักษณะการประกอบอาชีพที่เป็นเกษตรกรรม ส่งผลต่อวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของประชาชนที่อาศัย อยู่ในแถบใกล้เคียงกัน แต่อีกสิ่งที่มีเหมือนกันโดยมีที่มาจากแหล่งเดียวกันคือ รามเกียรติ์ ซึ่งมีต้นเค้ามาจากเรื่องรา มายณะ ของประเทศอินเดีย เมื่ออารยธรรมอินเดียได้แพร่หลายเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้เรื่อง รามายณะ แพร่หลายไปทั่วภูมิภาค ได้ปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของประเทศนั้นจนกลายเป็น วรรณคดีประจำชาติ ดังที่ปรากฏในหลาย ๆ ชาติ เช่น ลาว เมียนมา กัมพูชา มาเลเซีย อินโดนีเซีย ล้วนมีวรรณคดี เรื่องรามเกียรติ์เป็นวรรณคดีประจำชาติทั้งสิ้น

1.3 ด้านประเพณี สงกรานต์ เป็นประเพณีปีใหม่ของประเทศไทย ลาว กัมพูชา เมียนมา ชนกลุ่มน้อยชาว ไตแถบเวียดนาม และมณฑลยูนนานของจีน ศรีลังกา และทางตะวันออกของประเทศอินเดีย และเป็นประเพณีเก่าแก่ ซึ่งสืบทอดมาแต่โบราณ คู่มากับประเพณีตรุษ จึงมีการเรียกรวมกันว่า ประเพณีตรุษสงกรานต์ หมายถึงประเพณีส่ง ท้ายปีเก่า และต้อนรับปีใหม่ คำว่า “ตรุษ” เป็นภาษาทมิฬ แปลว่า “การสิ้นปี”

2. กลุ่มวัฒนธรรม มาเลเซีย-อินโดนีเซีย-บรูไน ดารุสซาลาม-สิงคโปร์ เป็นกลุ่มประเทศที่ประชาชนส่วน ใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม แต่ก็มีประชาชน ส่วนหนึ่งนับถือศาสนาพุทธ คริสต์ และฮินดูด้วยสัดส่วนที่แตกต่างกัน ไป ดังนั้น วัฒนธรรมประเพณี ศิลปะ การแสดง จะมีความคล้ายคลึงกัน ในขณะที่สิงคโปร์เป็นสังคมผสมผสานระหว่าง จีน-มาเลย์-อินเดีย ดังนั้น จึงมีความหลากหลายของวัฒนธรรม ตัวอย่างของมรดกวัฒนธรรมร่วมในกลุ่มนี้ ได้แก่

2.1 การใช้ภาษามาเลย์ (หรือมลายู) ในชุมชนภาคใต้ของไทย และภาษามาเลย์ยังสามารถสื่อสารเข้าใจได้ กับภาษาอินโดนีเซีย มาตรฐานอย่างเป็นทางการของภาษามลายูนั้น มีการตกลงร่วมกันระหว่างอินโดนีเซีย มาเลเซีย และบรูไน ว่าใช้ภาษาชารีเยา (Bahasa Riau) เป็นมาตรฐาน อันเป็นภาษาของหมู่เกาะ ริเยา ซึ่งถือว่าเป็นต้นกำเนิดของ ภาษามลายูมาช้านาน

2.2 การแต่งกาย ชุมชนที่นับถือศาสนาอิสลามจะแต่งกายคล้ายคลึงกัน เช่น กลุ่มคนภาคใต้ตอนล่าง ประชาชนชาวมลายู อินโดนีเซีย

2.3 การแสดงหนังตะลุง หรือ Wayang ซึ่งหมายถึง ศิลปะการเชิดหนังหรือหุ่นเป็นสิ่งที่แสดงถึงวัฒนธรรม ร่วมของประเทศในภูมิภาคอาเซียน เช่น ไทย อินโดนีเซีย หนังตะลุง มีต้นกำเนิดมาจากเกาะชวา อินโดนีเซีย แล้วแพร่ หลายไปที่อื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งประเทศไทย ตลอดหลายร้อยปีที่ผ่านมา หนังตะลุงได้รับความ นิยม ในราชสำนักชวา บาห์ลี และรวมถึงชาวบ้านทั่วไป หนังตะลุงจากทุกที่จะต่างกันด้วยขนาคูรูปร่างและรูปแบบ แต่จะมีความเหมือนกันคือ ทำจากหนังวัว และมีคันชัก และเล่นประกอบดนตรี เครื่องทองเหลือง เช่น ซ้อง

2.4 ขณะที่สิงคโปร์มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ อีกทั้งส่วนใหญ่ยังยึดถือ ธรรมเนียมปฏิบัติดั้งเดิม ทำให้สิงคโปร์มีวัฒนธรรมหลากหลาย ทั้งทางด้านอาหาร การแต่งกาย ตลอดจนการเช่น ให้วีดิทัศน์บรรพบุรุษ และความเชื่อในเรื่องเทพเจ้าที่แตกต่างกันไป ชาวจีนส่วนมากบูชาเจ้าแม่กวนอิม กวนอูเทพเจ้าแห่งความยุติธรรม รวมถึงเทพเจ้าจีนองค์อื่น ๆ ขณะที่ชาวอินดู บูชาเทพเจ้าแห่งดวงอาทิตย์ เป็นต้น

3. กลุ่มวัฒนธรรมฟิลิปปินส์ ถึงแม้ว่า ภูมิประเทศของอินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ จะมีความคล้ายคลึงกันแต่ วัฒนธรรมของฟิลิปปินส์เป็นการผสมผสานกันระหว่างตะวันตก และตะวันออก ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะวัฒนธรรมฟิลิปปินส์ที่ได้รับอิทธิพลจากสเปน ซึ่งเป็นเจ้าอาณานิคมมาเป็นระยะเวลาช้านาน ในขณะที่เดียวกันก็ได้ผสานวัฒนธรรมพื้นเมือง ตัวอย่างของมรดกวัฒนธรรมกลุ่มนี้

3.1 ด้านภาษา มีการใช้ภาษามากกว่า 170 ภาษา โดยส่วนมากเกือบทั้งหมดนั้นเป็นตระกูลภาษาย่อยมาลาโย-โปลินีเซียนตะวันตก ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่ใช้กันมากในประเทศฟิลิปปินส์มีทั้งหมด 8 ภาษา ได้แก่ ภาษาสเปน ภาษาจีนฮกเกี้ยน ภาษาจีนแต้จิ๋ว ภาษาอินโดนีเซีย ภาษาซินด์ ภาษาปัญจาบ ภาษาเกาหลี และภาษาอาหรับ

3.2 ด้านการแสดง นาฏศิลป์ดนตรี สเปนเป็นชาติตะวันตกชาติหนึ่งที่มียึดครองดินแดนในเอเชียเป็นระยะเวลายาวนาน โดยเฉพาะประเทศฟิลิปปินส์ และสเปนพยายามสร้างฟิลิปปินส์ ซึ่งมีชาวพื้นเมืองเดิมเป็นชาวเกาะที่นับถือศาสนาอิสลามให้เป็นตัวแทนของสเปนในภูมิภาคตะวันออก ด้วยเหตุนี้สเปนจึงนำเอาประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนศาสนาเข้ามาครอบคลุมชาวพื้นเมือง ศิลปะการแสดงตามแบบฉบับของสเปนจึงปรากฏขึ้นในดินแดนของประเทศฟิลิปปินส์ และเมื่อชาวพื้นเมืองฟิลิปปินส์ได้มีการติดต่อกับชาวพื้นเมืองมลายูซึ่งนับถือศาสนาอิสลามด้วยกัน จึงทำให้นาฏศิลป์ได้แพร่ขยายเข้ามาในดินแดนมลายูด้วย

3.3 ด้านการแต่งกาย ชุดแต่งกายประจำชาติของฟิลิปปินส์ ชายสวมเสื้อที่เรียกว่า บารอง หญิงแต่งชุดกระโปรงยาว สวมเสื้อแขนสั้นจับจีบ แล้วยกตั้งขึ้นเหนือไหล่ คล้ายปักผีเสื้อ เรียกว่าชุดบาลินตาวิก ซึ่งได้รับอิทธิพลจากตะวันตก

3.4 ด้านประเพณี ฟิลิปปินส์ได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมจากสเปน และเม็กซิโก จะเห็นได้จากความเชื่อในศาสนา คารอลิก งานประเพณีทางศาสนาในทุกปี ฟิลิปปินส์จะมีงานรื่นเริง เรียกว่า Barrio Fiesta เป็นการฉลองนักบุญของเมือง หมู่บ้านและเขตการปกครองต่าง ๆ มีการประกอบพิธีทางศาสนา การเดินขบวนในเมืองฉลองนักบุญ การจุดพลุไฟ การประกวดความงาม และการเต้นรำ รวมทั้งมีการตีโก้ [5]

บนความหลากหลายทางเชื้อชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กลับมีความคล้ายคลึงที่หน้าสนใจในมิติต่าง ๆ ทั้งทางด้านภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ซึ่งเกิดขึ้นการอยู่ร่วมกันในสังคมที่ก่อตั้งตัวเป็นประชาคมอาเซียน ความเหมือนความต่างที่ปรากฏนั้นเกิดขึ้นจากการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมผ่านเขตแดนต่าง ๆ ที่เชื่อมต่อกัน อันปรากฏได้เด่นชัดในเรื่องวัฒนธรรมด้านศิลปะการแสดง ซึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เรามีกิจกรรมรามาณะ ที่เป็นวัฒนธรรมด้านการแสดงร่วมกัน แต่แตกต่างกันรูปแบบและองค์ประกอบของการแสดงกันออกไป [4] นอกจากนี้ยังมีการแสดงที่มีความคล้ายคลึงกัน ของในชาติอาเซียน (ASEAN Dance) อีกชุดหนึ่งนั่นก็คือ การแสดงนงกยูง โดยแต่ละประเทศได้มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของตน เผยให้เห็นถึงรูปแบบ แนวคิด ตลอดจนถึงท่าทางการเคลื่อนไหวในการแสดง ตามแต่ละวัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ ผ่านกระบวนการของพหุวัฒนธรรม จนเกิดเป็น “การแสดงนงกยูงอาเซียน”

การแสดงนงกยูงอาเซียน

การแสดงนงกยูงปรากฏในภูมิภาคอาเซียน มีทั้งสิ้น 6 ประเทศ ความเหมือนความต่างของการแสดงนงกยูงอาเซียนโดย

มีองค์ประกอบการแสดง มีลักษณะเด่นที่ต่างกันออกไป อันเป็นอัตลักษณ์ การแสดงของแต่ละประเทศ โดยมีรายละเอียดการดังต่อไปนี้ [4]

1. ประเทศกัมพูชา: นกยูงไพลิน Pailin Peacock Dance

นกยูงไพลิน Pailin Peacock Dance มีแนวคิดการแสดงเพื่อความบันเทิง ที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้าน จังหวัดไพลิน ประเทศกัมพูชา ที่มีการประกอบอาชีพค้าขายพลอย ชาวบ้านจึงออกมาหาพลอยตามแนวเขา ในป่าเพื่อนำไปเจียระไน

จนพบกับนกยูงเกี่ยวพาราสีกัน และต่างรำแพนอวดขนสวยงามซึ่งกัน และกัน เพลงดนตรีใช้วงดนตรีพิณพาทย์ของกัมพูชาบรรเลง ซึ่งประกอบไปด้วย ฉิ่ง ระนาด ปี่ กระจับปี่ ฆ้อง ซอ และกลอง นักแสดงแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ประกอบไปด้วย นักแสดงที่แสดงเป็นชาวบ้านจำนวน 5 คน แบ่งเป็น นักแสดงชาวบ้านผู้ชาย 3 คน และนักแสดงชาวบ้านผู้หญิง 2 คน ส่วนกลุ่มที่ 2 คือ นักแสดงที่แสดงเป็นนกยูง แบ่งออกเป็น นกยูงตัวผู้ 1 คน และนกยูงตัวเมีย 1 คน รวมนักแสดงที่แสดงชุดนกยูงไพลินเต็มรำ ทั้งหมด 7 คน โดยนักแสดงก็จะสวมใส่เครื่องแต่งกายที่แตกต่างกันออกไปตามบทบาท ทำรำเลียนแบบอากัปกิริยาของนกยูงเกี่ยวพาราสีกัน รำแพนหางสวยงาม

2. ประเทศอินโดนีเซีย: Tari Merak

ประเทศอินโดนีเซีย: Tari Merak เป็นหนึ่งในชุดการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวซุนดา รวมทั้งชีวิตของสัตว์ต่าง ๆ Tari Cendrawasih (นกแห่งสวรรค์), Tari Kupu-Kupu (ผีเสื้อ), Tari Hujan Munggaran (หลังจากฝนตก), Tari Tani (ชาวนาต้นรำ) และ Tari Merak (นกยูง) เพลง ดนตรี ไม่มีเนื้อร้องจังหวะทำนอง ค่อนข้างเร็ว ใช้เครื่องดนตรีประเภทตีที่ทำจากโลหะ สำริด ตีบรรเลงเป็นทำนองหลัก นักแสดงเป็นผู้หญิง 2 คน สวมเครื่องแต่งกายแบบนาฏศิลป์บาฮาไล แต่มีปีก มีเครื่องประดับศีรษะเลียนแบบลักษณะทางกายภาพของนกยูง ทำรำเลียนแบบท่าทางกิริยาการเคลื่อนไหวของนกยูง การ โขยบินของนกยูง

โดยผสมผสานกับทำนาฏศิลป์อินโดนีเซีย มีการกล่อมหน้า การถ่าหน้าหนักเท่า การกรีดกรายมือ และลักษณะการจับผ้า (ปีก)

3. ประเทศมาเลเซีย: Barongan at Yong Peng

ประเทศมาเลเซีย: Barongan at Yong Peng เป็นการแสดงของชนเผ่าจาวา ซึ่งมีวัฒนธรรมร่วมกันกับประเทศอินโดนีเซียแผ่กระจายไปในประเทศมาเลเซีย เป็นการแสดงที่สื่อเห็นถึง การต่อสู้กันระหว่าง เสือ กับนกยูง ใ้วงกามลัน ของประเทศมาเลเซีย บรรเลงดนตรีจังหวะเบา ๆ เครื่องดนตรีที่ใช้ได้แก่ ฆ้อง โหม่ง และ กลอง มีผู้แสดงมีทั้งหมด 4 คน แบ่งเป็นชาย 1 คน และหญิง 3 คน นักแสดงฝ่ายชายจะรับบทเป็นนกยูง แต่งกายพื้นเมืองของชนเผ่าจาวา ที่มีถิ่นฐานอยู่ในประเทศมาเลเซีย แต่งกายไม่คล้ายนกยูง แต่จะมีขนนกยูงประดับบนศีรษะเพื่อแทนความเป็นนกยูงในตัวของผู้แสดง ไม่เน้นท่ารำ แสดงท่าทางโชว์ความแข็งแรง การต่อสู้ การตีลังกา

4. ประเทศเมียนมา: traditional Shan dance, Myanmar

ประเทศเมียนมา: traditional Shan dance, Myanmar เป็นการแสดงที่มีความผสมผสานวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และความเชื่อเข้าไว้ในการแสดง เนื่องจากนกยูงเป็นสัญลักษณ์ถึงความบริสุทธิ์ในประเพณีทางพระพุทธศาสนาของเมียนมา ชาวเมียนมาก็จะพ้อนรำนกยูงกัน เปรียบเสมือนการร้องขอต่อเทวดา และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ให้ลดบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล หรือแสดงกันในวันปีใหม่ของชาวเมียนมา เพลงและดนตรีไม่มีเนื้อร้อง มีเครื่องประกอบจังหวะ คือ ฉาบ โหม่ง กลอง ใช้นักแสดง 2 คน แต่งกายเลียนแบบนกยูง ส่วนปีกทำจากโครงไม้ ตรีงด้วยผ้าสีเขียวทั่วโครงไม้ ขนาดใหญ่ กางออกได้ ทำรำเลียนแบบกิริยาของนกยูง

5. ประเทศไทย: ระบำยุราภิรมย์

ประเทศไทย: ระบำยุราภิรมย์ เป็นการแสดงชุดหนึ่งที่ประกอบอยู่ในละครเรื่อง “อิเหนา” ตอน “สี่ะตราพบนางเคนหลง” (ย่าหั้นตามนกยูง) ซึ่งกล่าวถึง นกยูงร่างแปลงของ “องค์ปะตาระกาหลา” ที่ล่อหลอกให้ “ย่าหั้น” หรือ “สี่ะตรา” ที่ปลอมตัวมา ต้องเดินติดตามไปจนได้พบกับ “วิยะดา” น้องสาวของอิเหนาที่ปลอมเป็น

“เกนหลง” ระบำนกยูง ประดิษฐ์ทำรำโดย “ท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี” โดยเป็นระบำที่แทรกอยู่ในการแสดง มีฝูงนกยูงออกมารำราวอดโถมสวยงาม ใช้เพลง “ลาวคำเนินทราย” เป็นเพลง หน้าทับลาวอัตราจังหวะสองชั้น และชั้นเดียว เป็นเพลงประเภท เพลงเกร็ด เพลงระบำ ผู้ประพันธ์ทำนองเพลง คือ นายมนตรี ตราโมท มีผู้แสดงทั้งหมด 6 คน เป็นเครื่องแต่งกายแบบเบ็ดเตล็ด ผู้แสดงสวมเสื้อ และกางเกงลักษณะเป็นผ้า ตัดหยักเลียนแบบขนนกสีเขียว สวมปีก และหางมีลวดลายเลียนแบบนกยูง ใส่เล็บยาวทองเหลือง เลียนแบบกิริยาของนกยูง ผสมผสานกับทำรำของนาฏศิลป์ไทย มีลักษณะลีลาทำรำที่อ่อนช้อยงดงาม การแสดงออกทางทำรำจะเป็นแบบทำนาฏยศัพท์เบ็ดเตล็ด เช่น จีบยาว จีบสั้น ลักคอก เดินมือ เอียง คืบยื่นเข้า ตั้งวง ระดับต่าง ๆ การชวยเท้า

6. ประเทศเวียดนาม: Múa công

ประเทศเวียดนาม: Múa công เป็นการแสดงเพื่อความบันเทิง ได้รับอิทธิพลการแสดงมาจากประเทศจีน ทั้งลักษณะทำรำ การเคลื่อนไหว เครื่องแต่งกาย ตลอดจนถึงเครื่องดนตรี ที่ใช้บรรเลงผสมผสานเครื่องดนตรีที่ได้รับวัฒนธรรมมาจากประเทศจีน กับชาวร่วมสมัย ใช้นักแสดงหญิง 1 คน สวมชุดเกะออก กระโปรงบานยาว สีเขียว ปีก ลวดลายขนของนกยูง สีระจะประดับด้วยการปักขนนกยูงจำนวน 1 ก้าน สวมรองเท้าบัลเล่ต์ นอกจากนี้สีชุดของการแสดงอาจจะสวมใส่ชุดการแสดงที่เป็นสีขาวก็ได้ ขึ้นอยู่กับ คณะการแสดง หรือจำนวนมากน้อยของผู้แสดง เป็นทำรำที่สร้างสรรค์ขึ้นมาจากการเลียนแบบกิริยาของนกยูง โดยการแสดงชุดนี้ มีท่ารำเด่น ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์คือ การใช้ปลายเท้า ไม่ว่าจะเป็นการวิ่ง การยืน การเดิน จะใช้การเขย่งปลายเท้า การเปิดสันเท้าทั้งสี่ และยังใช้วิธีส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย แสดงเป็นรูปลักษณะกายภาพของนกยูง ไม่ว่าจะเป็นการใช้มือจีบ เมื่อจีบมือ และชูขึ้นเหนือศีรษะ ก็จะเปรียบเสมือนหัวนกยูง

ความเหมือนความต่างของการแสดงนกยูงอาเซียน

ที่ผู้เขียนบทความได้ศึกษางานวิจัยระบำนกยูงอาเซียน พบว่าความเหมือนความต่างของวัฒนธรรมด้านการแสดงนั้น มีอยู่หลายองค์ประกอบ หากลองมองลงไปแล้ว สิ่งที่ชัดเจนที่สุดนั่น คือส่วนแนวความคิดและท่ารำ ซึ่งท่ารำที่ใช้ในการแสดงนกยูงอาเซียน ทั้ง 6 ประเทศ คือ มีท่ารำที่เลียนแบบอากัปกิริยาของนกยูงเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 1 ความเหมือนความต่างของการแสดงนกยูงอาเซียนของท่ารำ

ประเทศ	ท่ารำ	ความเหมือนความต่าง
กัมพูชา	ความเป็นธรรมชาติของนกในท่ารำ มีการสื่อสารผ่านท่ารำระหว่าง นกยูง กับ มนุษย์เลียนแบบกิริยา นกยูง เช่น ท่าเดิน / ท่ากางปีกบิน / ท่าเกี่ยวพาราสี / ท่าจิกขน / กระโดด / การขำเท้า	คล้ายกับมาเลเซีย คือมีการสื่อสารผ่านท่ารำระหว่าง นกยูง กับ มนุษย์ และมีปีก/หางขนาดใหญ่คล้าย เมียนมา
อินโดนีเซีย	คล่องแคล่ว ว่องไว มีความเป็นนกในท่ารำ เช่น ท่าเดิน / ท่ากางบิน / ท่าเกี่ยวพาราสี / ท่าจิกขน และ ผสมไปด้วยลีลาที่อ่อนช้อย / การขำเท้า	มีท่าเดิน ท่าบิน เช่นเดียวกับการแสดงของทุกประเทศ มีปีกเช่นเดียวกับ กัมพูชา เมียนมา และไทย
มาเลเซีย	มีการต่อสู้ผสมผสานกับท่ารำ ท่ารำที่สื่อถึงความ เป็นนก คือ ท่าบิน / ท่าเดิน	ต่างจากการแสดงประเทศอื่น ๆ คือ ท่ารำที่มีความ แข็งแรง คุดัน กระโดด ตีลังกาไปมา

ประเทศ	ท่ารำ	ความเหมือนความต่าง
เมียนมา	ท่ารำมีท่าเดิน / ท่ากางบิน / ท่าเกี่ยวพาราสี / ท่าจิกชน / กระโดด / การขำเท้า ลีลาท่ารำแข็งแรง คล่องแคล่ว ว่องไว	คล้ายกับประเทศกัมพูชา มีปีก/หางขนาดใหญ่
ไทย	ท่ารำมีความสวยงามตามแบบแผนนาฏศิลป์ไทย ละครบวงท่ารำที่เป็นแบบแผน นักแสดงทุกคนรำ บิน / ท่าจิกชน / กระโดด / มีมือจับ / การขำเท้ามี ลีลาอ่อนช้อยสวยงาม	แตกต่างจากประเทศอื่น ๆ ในเรื่องของท่ารำที่มีท่าเดียวกันเป็นหมู่คณะ
เวียดนาม	ท่ารำออกไปในรูปแบบของการเต้น มีท่าทางเลียนแบบกิริยาของนกยูง คือ ท่าเดิน / ท่ากางปีก / ท่าจิกชน / กระโดด / การขำเท้า / มีมือจับ ลีลาอ่อนช้อยสวยงาม	คล้ายคลึงกับการแสดงนาฏศิลป์ไทย ที่มีลีลาท่าแบบกิริยาของนกยูง คือ ท่าเดิน / ท่ากางปีก / ท่ารำช้า และเร็วตามจังหวะดนตรี ไม่มีปีกเช่นเดียว กับ มาเลเซีย

สรุปความเหมือนความต่างของการแสดงนกยูงอาเซียนของท่ารำที่ใช้ในการแสดงนกยูงอาเซียน ทั้ง 6 ประเทศ คือ มีท่ารำที่เลียนแบบอากัปกิริยาของนกยูง ประกอบไปด้วย ท่าเดิน ท่าบิน ท่าเกี่ยวพาราสี ซึ่งในลักษณะของการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายนั้น มีการใช้มือจับ ซึ่งพบเห็นเป็นกิริยาภาษาท่าทางนาฏศิลป์ทั้ง กัมพูชา เมียนมา ไทย อินโดนีเซีย และเวียดนาม

ตารางที่ 2 ความเหมือนความต่างของการแสดงนกยูงอาเซียนของเครื่องแต่งกาย

ประเทศ	เครื่องแต่งกาย	รูปเครื่องแต่งกาย
กัมพูชา	แต่งกายเลียนแบบกายภาพของนกยูงแบบ มีปีกทำจาก โคร่ง ไม้ไผ่ / เน้นสีเขียว / สวมหัวนกยูง	
อินโดนีเซีย	แต่งกายเลียนแบบกายภาพของนกยูงแบบ มีปีกทำจากผ้า / สีทอง / สวมหัวนกยูง	
มาเลเซีย	แต่งกายไม่เหมือนนกยูง แต่ใช้หัวที่มีขนของหางของนกยูงแบบสมจริง / เสื้อ และกางเกงที่สวมใส่เน้นสีดำ / สวมหัวนกยูงผสมกับหัวเสื่อ	

เมียนมา	แต่งกายเลียนแบบกายภาพของนกยูง มีปีก ทำจากโครงไม้ไผ่ / สีเขียว / สวมหัวนกยูง	
ไทย	แต่งกายเลียนแบบกายภาพของนกยูง มีปีก ทำจากผ้า / สีเขียว / สวมหัวนกยูง	
เวียดนาม	สวมชุดใส่สีขาว ไม่สวมหัวนกยูง	

ในส่วนของเครื่องแต่งกายนั้น พบว่ามีการออกแบบเครื่องแต่งกายให้มีลักษณะคล้ายนก คือ มีปีก ซึ่งประเทศที่ออกแบบปีกได้ใกล้เคียงกัน คือ กัมพูชาและเมียนมา และยังมีความคล้ายคลึงกับการแสดงชุดอื่นของไทย อย่างการแสดงกิงกะหว่าอีกด้วย

ตารางที่ 3 การสื่อความหมาย

ประเทศ	การสื่อความหมาย
กัมพูชา	ทำราสื่อความหมายถึงลักษณะกิริยาของนกยูง การผสมพันธุ์ การรำแพนปีกที่สวยงาม ลักษณะลีลาทำรำ แสดงให้เห็นถึงนกยูงออกมารำรำด้วยความสนุกสนานตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์
อินโดนีเซีย	ทำราสื่อความหมายถึงลักษณะกิริยาของนกยูง ถ้าแพนปีกและหางด้วยความรื่นเริง สื่อความหมายถึงความสุข ซึ่งสอดคล้องกับโอกาสที่ใช้แสดงในงานแต่งงาน เป็นการอวยพรให้คู่รักมีความสุข
มาเลเซีย	ทำราสื่อถึงการต่อสู้ระหว่างนกยูง และเสือ เกี่ยวกรวด คุร้าย สื่อถึงความยิ่งใหญ่ และหาญกล้า และเป็นการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติ
เมียนมา	ทำราสื่อความหมายถึงลักษณะกิริยาของนกยูง การผสมพันธุ์ และเป็นการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติ ให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล
ไทย	ทำราสื่อความหมายถึงลักษณะกิริยาของนกยูง สื่อให้เห็นถึงธรรมชาติของนกยูงที่อยู่รวมกันเป็นฝูง เป็นการแสดงที่สอดแทรกในการแสดงละครของไทย
เวียดนาม	ทำราสื่อความหมายถึงลักษณะกิริยาของนกยูงรำรำที่สวยงามในธรรมชาติ

ในแง่มุมมองการสื่อความหมาย ในด้านแนวคิด และรูปแบบการแสดง จะสื่อ ไปในความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ แฝงกับความเชื่อความศรัทธาของแต่ละเชื้อชาติอีกด้วย ความเหมือนความต่างที่เกิดขึ้นนั้นอาจมาจากหลาย ๆ ปัจจัย และอีกหนึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงนั้น เห็นจะหนีไม่พ้นในเรื่องของลักษณะภูมิศาสตร์ที่ในอาเซียนของเรา นี้ มีความเชื่อมโยงกันมีการแพร่กระจายวัฒนธรรมมีลักษณะการแพร่กระจายทุกทิศทางจากจุดศูนย์กลาง การแพร่กระจายแบบอาณาเขตวัฒนธรรมจากจุดกำเนิดวัฒนธรรม และการแพร่กระจายวัฒนธรรมมีลักษณะมีอิทธิพลจากลักษณะภูมิศาสตร์[6] ซึ่งเห็นว่าการแพร่กระจายวัฒนธรรมมีลักษณะมีอิทธิพลจากลักษณะภูมิศาสตร์มีความเป็นไปได้มากที่สุดที่จะทำให้เกิดความเหมือนความต่างกันในภูมิภาคอาเซียน

พหุวัฒนธรรมที่ปรากฏในการแสดง

เหตุใดระบำนกยูงจึงแพร่หลายในอาเซียน นั้นเป็นเพราะว่าในแถบภูมิภาคอาเซียนเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของนกยูงหลากหลายสายพันธุ์เป็นจำนวนมาก นกยูงไทยสายพันธุ์ชวา (*Pavo muticus muticus*) มีถิ่นกำเนิดที่ชวา และมาเลเซีย พบบริเวณใต้คอคอดลง ไปจนถึงใต้สุดประเทศไทย [7] นกยูงไทยสายพันธุ์อินโดจีน (*Pavo muticus imperator*) พบบริเวณเหนือคอคอดขึ้นมา มีถิ่นกำเนิดที่ประเทศจีน ในมณฑลยูนนาน พบในประเทศลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่าด้านตะวันออก โดยมีการกระจายพันธุ์ไปถึงด้านตะวันตก บริเวณสันปันน้ำระหว่างแม่น้ำสาละวิน และอิรวดี[8] มนุษย์เราทุกที่ทุกภาษา ล้วนมีศิลปะการฟ้อนรำประจำเป็นของตน การเกิดสุนทรียภาพทางนาฏศิลป์นั้น เป็นการเลียนแบบธรรมชาติ ซึ่ง “การแสดงนกยูงอาเซียน” ที่พบได้ในประเทศกลุ่มอาเซียน เป็นการเลียนแบบจากการพบเห็นในธรรมชาติ ผู้เป็นศิลปินในชาตินั้นๆ จึงหยิบยกลักษณะอากาศปฏิกิริยาของนกยูงที่สวยงามมาสร้างสรรค์เป็นการแสดง อีกทั้งยังมีพหุวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนวัฒนธรรมการแสดงแผ่ขยายไปในประเทศต่าง NURKAMIL SOPHIA BINTI ALI นักแสดงที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีชาวอินโดนีเซียกล่าวว่า แท้จริงแล้วต้นกำเนิดการแสดงนกยูงที่มีในประเทศอินโดนีเซียนั้น มาจากศิลปินชาวอินเดีย K.P. Bhaskar ที่เดินทางย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศอินโดนีเซีย และได้นำศิลปะการเต้นแบบนกยูงมาเผยแพร่ในอินโดนีเซียด้วย ก่อนที่จะย้ายถิ่นฐานอีกครั้ง ไปในประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ [9]

นอกจากนั้นนกยูงยังถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ความยิ่งใหญ่ ความเชื่อ และมีความเกี่ยวข้องกับศาสนา การแสดงนกยูงของประเทศ กัมพูชา เมียนมา มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เป็นการแสดงที่มีแนวคิดแสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ มีความเชื่อว่าหากทำการแสดงรำนกยูงแล้ว จะทำให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์พึงพอใจ คลบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ซึ่งเป็นพหุวัฒนธรรมในเรื่องความเชื่อ ความศรัทธาที่มีเหมือนกัน เกี่ยวข้องกับศาสนา ขนบธรรมเนียม ความเชื่อ และธรรมชาติ

ภาพที่ 1 การแสดงระบำนกยูงไพลิน
ที่มา: cass msu (2554)

ภาพที่ 2 ระบำนกยูงของประเทศเมียนมา
ชุด traditional Shan dance, Myanmar
ที่มา: threecoinsinthefount (2555)

มีความเข้าใจภาษาท่าที่เหมือนกัน การสื่อความหมายผ่านท่ารำ องค์ประกอบต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม ความคิด ความเป็นอยู่ที่เราในอาเซียนที่มีความเหมือน ความต่างและใกล้เคียง ด้วยภูมิภาคที่อยู่ติดกัน มีการติดต่อค้าขายไปมาหาสู่กัน จึงมีการเคลื่อนไหวของวัฒนธรรม ความคิด ฯลฯ อย่างเช่นการแต่งกายและการแสดงออกลีลาท่าทางของ เมียนมา และกัมพูชา ซึ่งมีการใช้ปีกขนาดใหญ่ประกอบการแสดง

ภาพที่ 3 ระบำนกยูงเวียดนาม ชุด Múa công
ที่มา: Hoàng Ngọc Vinh (2555)

ทุกชนชาติมักตีความตามแต่ละลักษณะภูมิประเทศ วัฒนธรรม ค่านิยมของตน อีกทั้งยังมีการเลือกแสดงออกในรูปแบบที่หลากหลายแตกต่างกันไปอีก มนุษย์เกิดมาก็พบธรรมชาติล้อมรอบ ผูกพันทางจิตใจและรับประโยชน์จากคุณค่าธรรมชาติมากมาย ความผูกพันกระตุนแรงบันดาลใจสร้างสรรค์จินตนาการที่ไม่รู้จบ นกยูงถือเป็นสัตว์ปีกขนาดใหญ่ที่พบได้ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นต้นกำเนิดให้มนุษย์เราเกิดการเลียนแบบท่าทางของนกยูง มาสร้างสรรค์เป็นการแสดง ซึ่งเป็นเครื่องมือบันเทิง และกล่อมเกลาจิตใจของมนุษย์ ดูได้จากท่ารำของการแสดงที่ศึกษาได้ทั้ง 6 ประเทศ ท่ารำเหล่านั้นล้วนเป็นท่ารำที่แสดงอากัปกิริยา ทางธรรมชาติของนกยูง รื่นเริงสนุกสนานมีความสุข ต้นกำเนิดของการแสดงนกยูงนั้นเป็นของใคร มาจากที่ใด ผู้เขียนบทความของกล่าวแบบสันติที่ว่า การแสดงนกยูงอาเซียนที่เรามีเหมือนกันนั้น เป็นการแสดงที่เกิดจากพหุวัฒนธรรมทางการคิดสร้างสรรค์ การเลียนแบบและธรรมชาติ

แนวทางการยอมรับวัฒนธรรมการแสดง

หากมองในเรื่องของการกำเนิดการแสดงนกยูงอาเซียน นั้นเป็นเชื่อได้ว่า การแสดงต่าง ๆ มากมายที่เกิดขึ้นมาในประเทศไทย และในภูมิภาคอาเซียนนั้น มีต้นกำเนิดมาจากประเทศอินเดีย เพราะในตำราการเรียนการสอนนาฏศิลป์ก็เล่าถึงต้นกำเนิดของท่าทางการแสดงว่ามาจากประเทศอินเดีย ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของวัฒนธรรมเคลื่อนไหวผ่านมาตามเส้นทางที่ติดต่อกันระหว่างเขตแดน ตลอดจนการค้าขายทางน้ำ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดวัฒนธรรมร่วมกัน เกิดสิ่งใหม่ พัฒนาปรับเปลี่ยนจนกลายเป็นอัตลักษณ์ งดงามและมีคุณค่า ซึ่งเกิดจากพหุวัฒนธรรมนั่นเอง

การแสดงที่มีความเหมือนความต่างกันบนโลกใบนี้ ทุกคนทุกชนชาติ ล้วนแล้วแต่มีความคิดที่เหมือนหรือแตกต่างกันออกไป การยอมรับและการเรียนรู้ซึ่งกันและกันนั้น จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาและสร้างสรรค์อย่างไม่มีที่สิ้นสุด การแสดงนกยูงอาเซียน ที่มีความคล้ายคลึงกันนั้น ไม่มีใครนำแนวความคิดของใครมา แต่หากมองและตัดสินใจด้วยใจที่เป็นกลาง ด้วยใจที่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ที่เราอยู่ร่วมกันในภูมิภาคอาเซียน เราจะยอมรับและภาคภูมิใจใน

วัฒนธรรมร่วมกันของเรา วัฒนธรรมอาเซียนที่จะผนึกกำลัง ปรับเปลี่ยน และพัฒนา ส่งเสริมวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ให้แข็งแกร่ง และยั่งยืน ทัดเทียมกับภูมิภาคอื่น ๆ ในโลกได้

สรุปได้ว่า พหุวัฒนธรรมที่ปรากฏในการแสดงนกยูงอาเซียนนั้น เป็นเพียงการแสดงที่นำมาศึกษา แต่พหุวัฒนธรรมยังมีปรากฏได้อีกหลายชุดการแสดง พหุวัฒนธรรมที่ปรากฏในการแสดงนกยูงอาเซียนมีความเหมือนกัน เรื่องเรื่องของความเชื่อ การเช่นศรวงบูชา เชื่อที่ว่ากรรไกรทำให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์พึงพอใจ ดลบันดาลฝนฟ้าและความ โชคดีให้กับผู้คน ทำไร่ เครื่องแต่งกายล้วนแล้วมีความใกล้เคียงกัน ในเชิงสัญลักษณ์ที่สื่อถึงกายภาพของนกยูง มีปีก มีหางที่ลำแพนออกได้อย่างสวยงาม สีสดใสเปลี่ยนแปลงแบบสีของนกยูง หรือแม้กระทั่งทำไร่ การใช้เท้า การใช้มือจับ มีอง การแสดงออกทางท่าเรือความหมายแทนคำพูด สิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลมาจากพหุวัฒนธรรมการเป็นอยู่ ที่ อยู่อาศัยที่มีขอบเขตติดต่อกัน มีการเคลื่อนย้ายไปมาหาสู่กัน มีการก่อตัวกันเป็นภูมิภาคอาเซียน ถึงจะต่างชาติ ต่าง ภาษาต่างวัฒนธรรม แต่หากว่ามนุษย์เรามีความผูกพันกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ความคิดสร้างสรรค์นั้นจึงมีต้น กำเนินมาจากการเลียนแบบธรรมชาตินั้นเป็นไปได้

เอกสารอ้างอิง

- [1] ลำพอง กลมกุล. พหุวัฒนธรรมทางศาสนากับแนวทางการอยู่ร่วมกันของจีนและมลายู: กรณีศึกษาประเทศบรูไน. วารสาร โพธิ์วิจัย: 2561; 2; 80.
- [2] สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. “เรียนรู้เพื่อนบ้าน” ประชาคมอาเซียน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ศูนย์วัฒนธรรมอาเซียน: ม.ป.ป.
- [3] Thankappan Nair. the Peacock Cult in Asia Asian Folklore Studies. Nanzan University, 1974: P144-154
- [4] ธนสิทธิ์ ชมชิต. อัตลักษณ์การแสดงนกยูงอาเซียน. [ศิลปกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม; 2556.
- [5] สมชาย เสียงหลาย. มรดกวัฒนธรรมอาเซียน. [อินเทอร์เน็ต]. กลุ่มประชาสัมพันธ์ กระทรวงวัฒนธรรม [เข้าถึงเมื่อ 17 มกราคม 2561]. เข้าถึงได้จาก www.thailand.prd.go.th.
- [6] เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี. ดนตรีลาวเดิม. [ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต]. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2551.
- [7] Delacour, J. The pheasants of the world. Pheasant Association and Spur Publications, 1984: 9.
- [8] Johnsgard, P.A. The pheasants of the world. Oxford University Press. Great Britain, 1986: 34.
- [9] NURKAMIL SOPHIA BINTI ALI, สัมภาษณ์. [24พฤศจิกายน 2560]